

ПРИМЉЕНО: 7. 7. 2026.			
Ори. јав.	Број	Предмет	Знајност
	01-1595/26		

Сенату Универзитета уметности у Београду

Наставно-уметничко-научном већу Факултета музичке уметности у Београду

На основу члана 30. Закона о високом образовању („Службени гласник Републике Србије“ бр. 88/17, 27/18-др. закон, 73/18, 67/19, 6/20, 67/21, 6/22, 76/23, 19/25), Статута Факултета музичке уметности у Београду, Правилника о докторским студијама Факултета музичке уметности у Београду, на основу обавештења ментора и предлога Катедре за солфеђо и музичку педагогију, Наставно-уметничко-научно веће Факултета музичке уметности је донело Одлуку бр. 01-1355/26 од 4.6.2026. године о именовању Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације Маст. теор. умет. Јелене О. Дубљевић под насловом „Солфеђо као наставни предмет у системском музичком образовању у Србији (1899–2020)“ у саставу:

- др Драгана Тодоровић, председник Комисије, ванредни професор из области Музичке педагогије на предметима Солфеђо и Методика наставе солфеђа, Универзитет уметности у Београду, Факултет музичке уметности;
- др Александра Милетић, ванредни професор из области Музичке педагогије на предметима Солфеђо и Методика наставе солфеђа, Универзитет уметности у Београду, Факултет музичке уметности;
- др Миомира Ђурђановић, редовни професор из области Педагошке науке, ужа научна област Методика наставе музичке културе на предметима Методика наставе музичке културе и Методика наставе музичке културе са практикумом, Универзитет у Новом Саду, Академија уметности;
- др Саша Павловић, редовни професор из области Музичке педагогије на предметима Солфеђо и Методика наставе солфеђа, Универзитет у Бањој Луци; Академија уметности;
- др Гордана Каран, редовни професор у пензији из области Музичке педагогије на предметима Солфеђо, Методика наставе солфеђа и Тембровска одређеност аудитивног опажања, Универзитет уметности у Београду, Факултет музичке уметности, ментор,

подноси Наставно-уметничком-научном већу Факултета музичке уметности и Сенату Универзитета уметности у Београду

ИЗВЕШТАЈ

о докторској дисертацији

**„Солфеђо као наставни предмет
у системском музичком образовању у Србији (1899–2020)”**

Маст. теор. умет. Јелене О. Дубљевић

Чланови комисије су прочитали докторску дисертацију и сагласили се да је подобна за јавну одбрану. На основу тога сачинили су Извештај који садржи:

1. Уводно образложење;
2. Биографију и библиографију кандидаткиње;
3. Анализу дисертације;
4. Оцену остварених резултата;
5. Критички осврт са коментарима и питањима;
6. Образложење доприноса науци;
7. Закључак са завршном оценом дисертације.

1. УВОДНО ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

Маст. теор. умет. Јелена Дубљевић пријавила је тему докторске дисертације под називом „Солфеђо као наставни предмет у системском музичком образовању у Србији (1899–2020)“. Наставно-уметничко-научно веће Факултета музичке уметности је донело Одлуку бр. 01-2120/20 од 9.11.2020. године о именовању Комисије за процену заснованости теме докторске дисертације у саставу: др Гордана Каран, редовни професор ФМУ, ментор, др Ивана Дробни, редовни професор ФМУ и др Александра Милетић, ванредни професор Учитељског факултета. На 149. седници Сената УУ донета је Одлука бр. 7/558 од 29.12.2020. године о усвајању Извештаја комисије за процену теме докторске дисертације. Ментор др Гордана Каран је 25.5.2026. године је обавестила Наставно-

уметничко-научно веће Факултета да је кандидат Јелена Дубљевић спремна за одбрану докторске дисертације.

Наставно-уметничко-научно веће Факултета музичке уметности је донело Одлуку бр. 01-1355/26 од 4.6.2026. године о именовању Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације кандидата Јелене Дубљевић у саставу: др Гордана Каран, редовни професор ФМУ у пензији, ментор, др Драгана Тодоровић, ванредни професор ФМУ, др Александра Милетић, ванредни професор ФМУ, др Миомира Ђурђановић, редовни професор Академије уметности у Новом Саду и др Саша Павловић, редовни професор Академије уметности у Бањој Луци.

У складу са Правилником о поступку провере оригиналности докторских уметничких пројеката и докторских дисертација које се бране на Универзитету уметности у Београду, обављена је провера путем система *iThenticate*, која није указала на елементе који би довели у питање оригиналност дисертације Маст. теор. умет. Јелене Дубљевић, што је констатовано у извештају ментора др Гордане Каран.

2. БИОГРАФИЈА КАНДИДАТКИЊЕ

Маст. теор. умет. Јелена Дубљевић рођена је у Скопљу 1978. године. Завршила је средњу Музичку школу Јосип Славенски у Београду (теоретски и инструментални одсек – виолина) и Музичку школу Станковић (соло певање). Дипломирала је на Одсеку за општу музичку педагогију Факултета музичке уметности у Београду. Дипломски рад *Могућности примене Бахових корала у настави четворогласног певања на солфеђу*, рађен под менторством др Иване Хрпке, одбранила је јуна 2002. године са највишом оценом. У току студија, на такмичењу из солфеђа, у првој категорији освојила је другу награду. Семинарски рад *Стилски комплекси барока у Хендловом Месији*, из наставног предмета *Анализа музичких стилова*, излагала је на Факултету музичке уметности у Београду и Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу. Од 2015. године докторанд је на студијском програму *Науке о музици*, модул *Музичка педагогија* на Факултету музичке уметности у Београду.

У периоду од 2004. до 2007. године, као стипендиста Министарства за науку и заштиту животне средине Републике Србије, учествовала је у реализацији пројеката Музиколошког института Српске академије наука и уметности, под називом

Традиционално и ново у српској музици (црквеној, народној и уметничкој) и Музика на раскришћу – српски, балкански и европски оквири.

Током четири године (2004–2007), повремено је била ангажована на замени наставе у Музичкој школи Др Војислав Вучковић у Београду и предавала је солфеђо ученицима основне и средње музичке школе.

Од школске 2007/08. године запослена је на Факултету музичке уметности у Београду.

Године 2011. стекла је лиценцу и од тада континуирано учествује у раду комисија за преглед рукописа уџбеника при Заводу за унапређивање васпитања и образовања у Београду, а од 2015. године и као представник Факултета музичке уметности у Београду учествује у раду стручне комисије на редовним годишњим и завршним испитима из солфеђа у Школи за музичке таленте у Ћуприји. Два пута је била члан жирија Турнира музичких вештина који је организовала Катедра за солфеђо Факултета музичке уметности у Београду. Од фебруара месеца 2024. године обавља дужност секретара Катедре за солфеђо и музичку педагогију.

Добитник је Захвалнице Факултета музичке уметности у Београду за изузетне заслуге и допринос факултету (2015), као и Захвалнице основне Музичке школе Невена Поповић у Гроцкој (2017) за учешће у пројекту посвећеном музичком педагогу Боровоју Поповићу. Студенти Јелене Дубљевић, уз сарадњу асистента Александре Бранковић, освојили су три прве награде на Међународном такмичењу из солфеђа 2017. и 2018. године.

Аутор је и коаутор научних радова презентованих на домаћим и међународним научним скуповима и научних чланака објављених у домаћим часописима:

- 1) Дубљевић, Јелена (2025). Спој историјског и музичко-педагошког приступа у контексту интердисциплинарности српске музичке педагогије/Connection of Historical and Music Pedagogical Approaches in the Context of Interdisciplinarity in Serbian Music Pedagogy. У: Милена Петровић, Александра Милетић (уред.), *Интердисциплинарност музичке педагогије: приступи и перспективе, Тематски зборник радова са 27. Педагошког форума сценских уметности*. Београд: Универзитет уметности у Београду,

Факултет музичке уметности, 11–26. ISBN 978-86-81340-87-5 ISMN 979-0-802022-41-6 DOI: 10.5937/PFSU25001D

2) Дубљевић, Јелена и Љиљана Војкић (2025). Српска музичка педагогија у контексту интердисциплинарности – фактори развоја/Serbian Music Pedagogy in the Context of Interdisciplinarity – Developmental Factors. У: Милена Петровић, Александра Милетић (уред.), *Интердисциплинарност музичке педагогије: приступи и перспективе, Тематски зборник радова са 27. Педагошког форума сценских уметности*. Београд: Универзитет уметности у Београду, Факултет музичке уметности, 27–54. ISBN 978-86-81340-87-5 ISMN 979-0-802022-41-6 DOI: 10.5937/PFSU25002D

3) Dubljević, Jelena i Ljiljana Vojkić (2023). Predlog klasifikacije instruktivnih primera u literaturi za nastavu solfeda u Srbiji u odnosu na izvor njihove inspiracije/A Proposal for the classification of instructional examples in teaching solfeggio in Serbia in regards to the source of their inspiration. Drugi međunarodni simpozijum Muzička pedagogija – izazov, inspiracija, kreacija/The Second International Symposium on Music Pedagogy Music Pedagogy – Challenges, Inspiration and Creation. У: Vedrana Marković, Jelena Martinović Bogojević (ur.) *Zbornik radova s Drugog međunarodnog simpozijuma iz oblasti muzičke pedagogije*. Cetinje: Univerzitet Crne Gore, Muzička akademija, 156–185. (ISBN 978-9940-9540-9-3)

4) Дубљевић, Јелена и Љиљана Војкић (2022). Употреба дечјих песама у функцији стицања почетних звучних представа о модулацији. У: Драгана Цицовић Сарајлић, Петар Илић (ур.) *Тематски зборник међународног значаја – Традиционално и савремено у уметности и образовању*. Косовска Митровица: Факултет уметности Универзитета у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици, 274–289. (ISBN 978-86-83113-59-0)

5) Дубљевић, Јелена и Љиљана Војкић (2020). Утицај методичких поступака Зориславе Васиљевић на концепцију и садржај уџбеника и приручника за солфеђо за основну музичку школу/ Impact of Zorislava Vasiljevic's Teaching Methods on the Concept and Contents of the Textbooks and Teaching Handbooks for the Subject of Solfeggio in Primary Music School. У Гордана Каран и Ивана Дробни (уред.). *Тематски зборник са научне конференције Зорислава М. Васиљевић – живот и дело/ Thematic Proceedings from the Scientific Conference Zorislava M. Vasiljevic – Life and Work*. Београд/ Belgrade:

- Универзитет уметности, Факултет музичке уметности/ University of Arts, Faculty of Music, 148–166. (ISBN 978-86-81340-22-6)
- 6) Дубљевић, Јелена и Љиљана Војкић (2019). Дечје песме за усвајање звучности трозвука и његових обртаја. У Соња Маринковић, Санда Додик и Драгица Панић Кашански (уред.). *Зборник радова са међународног научног скупа Владо С. Милошевић: етномузиколог, композитор и педагог – Традиција као инспирација*. Бања Лука: Академија умјетности Универзитета у Бањој Луци, Академија наука и умјетности Републике Српске, Музиколошко друштво Републике Српске, 96–119. (ISBN 978-99938-27-25-2 /АУБЛ/; COBISS.RS-ID 7104792)
- 7) Vojkić, Ljiljana & Jelena Dubljević (2019). *Acquiring knowledge through songs – Learning with pleasure*. Mauritius: GlobeEdit (ISBN: 978-613-9-41845-9)
- 8) Дубљевић, Јелена (2019). У: Ивана Дробни (прир.). *Солфеђо – збирка задатака са пријемних испита 2017. и 2018.* Београд: Факултет музичке уметности, 62, 88–89. (ISMN 979-0-802022-13-3; COBISS.SR-ID 273886732)
- 9) Дубљевић, Јелена и Љиљана Војкић (2018). Захтеви у наставним програмима за предмет солфеђо у основној музичкој школи. У Драгана Циновић Сарајлић, Вера Обрадовић и Петар Ћуза (уред.). *Тематски зборник међународног значаја – Традиционално и савремено у уметности и образовању*. Косовска Митровица: Факултет уметности Универзитета у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици, 415–427. (ISBN 978-86-83113-32-3; COBISS.SR-ID 268499468)
- 10) Дубљевић, Јелена и Љиљана Војкић (2018). Песме са текстом – модели за усвајање звучности интервала. У Милена Петровић (уред.). *Двадесети педагошки форум сценских уметности, Музички идентитети (тематски зборник)*. Београд: Факултет музичке уметности, 33–43. (ISBN 978-86-88619-98-1; COBISS.SR-ID 267979020)
- 11) Војкић, Љиљана и Јелена Дубљевић (2017). Корелација музичког и ликовног васпитања у предшколској установи. *Синтезе (12)*, 39–52. (UDK 37.036-053.4; ISSN 2217-902X /Štampano izd./; eISSN 2560-3078 /Online/; UDK 37+008)
- 12) Dubljević, Jelena i Ljiljana Vojkić (2017). Tragom Muzičke pedagogije u Srbiji – Miroslava Vasiljević Drobni. У Соња Маринковић, Санда Додик и Драгица Панић Кашански (уред.). *Зборник радова са међународног научног скупа Владо С. Милошевић: етномузиколог, композитор и педагог – Традиција као инспирација*. Бања Лука:

Академија умјетности Универзитета у Бањој Луци, Академија наука и умјетности Републике Српске, Музиколошко друштво Републике Српске, 422–432. (ISBN 978-99938-27-25-2 /АУБЛ/; COBISS.RS-ID 7104792)

13) Дубљевић, Јелена и Љиљана Војкић (2017). Песме са текстом – модели за поставку тонских висина. У Милена Петровић (уред.). *Зборник радова деветнаестог педагошког форума сценских уметности – У потрази за доживљајем и смислом у музичкој педагогији*. Београд: Факултет музичке уметности, 20–34. (ISBN 978-86-88619-87-5; COBISS.SR-ID 245641228)

14) Дубљевић, Јелена (2017). У: Ивана Дробни (прир.). *Солфеђо – збирка задатака са пријемних испита*. Београд: Факултет музичке уметности, 36–38, 61–63, 78–79, 90, 94. (ISMN 979-0-802022-10-2; COBISS.SR-ID 229737996)

15) Дубљевић, Јелена (2016). У: Ивана Дробни (прир.). *Солфеђо – збирка задатака са пријемних испита*. Београд: Факултет музичке уметности, 54, 78–80. (ISMN 979-0-802022-09-6; COBISS.SR-ID 222461964)

16) Војкић, Љиљана и Јелена Дубљевић (2015). Дечје песме у функцији стимулације развоја говора. У Соња Маринковић и Санда Додик (уред.). *Зборник радова са међународног научног скупа Владо С. Милошевић: етномузиколог, композитор и педагог – Традиција као инспирација*. Бања Лука: Академија умјетности Универзитета у Бањој Луци, Академија наука и умјетности Републике Српске, Музиколошко друштво Републике Српске, 551–572. (ISBN 978-99938-27-16-0; COBISS.RS-ID 4960536)

17) Дубљевић, Јелена и Љиљана Војкић (2014). Заступљеност вишегласја у литератури за солфеђо од друге половине XX века до прве деценије XXI века. У Соња Маринковић, Санда Додик и Ана Петров (уред.). *Зборник радова са међународног научног скупа Владо С. Милошевић: етномузиколог, композитор и педагог – Традиција као инспирација*. Бања Лука: Академија умјетности Универзитета у Бањој Луци, Академија наука и умјетности Републике Српске, Музиколошко друштво Републике Српске, 527–542. (ISBN 978-99938-27-13-9; COBISS.RS-ID 4181528)

18) Војкић, Љиљана и Јелена Дубљевић (2014). Музика као фактор социјализације деце предшколског узраста. У Милена Петровић (уред.). *Зборник радова шеснаестог педагошког форума сценских уметности – Социолошки аспект педагогије и*

извођаиства у сценским уметностима. Београд: Факултет музичке уметности, 100–111. (ISBN 978-86-88619-57-8; COBISS.SR-ID 211664908)

19) Богуновић, Бланка, Гордана Каран и Јелена Дубљевић (2013). Развој музичких вештина и настава солфеђа. *Настава и васпитање* (3), 506-524. (UDK 37.036-057.874:78; 371.3.:78; ISSN 0547-3330; COBISS.SR-ID 6026754)

20) Војкић, Љиљана и Јелена Дубљевић (2013). Музичке игре – учење кроз музику и покрет. У Данијела Видановић (уред.). *Зборник радова Високе школе струковних студија за образовање васпитача у Пироту*. Пирот: Висока школа струковних студија за образовање васпитача, 163-172. (ISBN 978-86-83729-18-0)

21) Дубљевић, Љиљана и Јелена Дубљевић (2013). Плива патка испод моста, разбрајања никад доста: Бројалице – почетак игре. У Милена Петровић (уред.). *Зборник радова петнаестог педагошког форума сценских уметности – Играј, играј, играј!* Београд: Факултет музичке уметности, 24–32. (ISBN 978-86-88619-39-4; COBISS.SR-ID 203261452)

22) Пејовски, Невена, Јелена Дубљевић и Љиљана Дубљевић (2012). Певање с листа – брига или игра?. У Милена Петровић (уред.). *Зборник радова четрнаестог педагошког форума сценских уметности – Играј, играј, играј!* Београд: Факултет музичке уметности, 109–119. (ISBN 978-86-88619-23-3; COBISS.SR-ID 195215372)

23) Богуновић, Бланка, Јелена Дубљевић и Нина Буден (2012). Музичко образовање и музичари: Очекивања, ток и исходи. *Зборник института за педагошка истраживања* (2). Београд: Институт за педагошка истраживања, 402–423. (УДК 37.036:78; 159.928:78; ISSN 0579-6431; DOI: 10.2298/ZIP11202402B)

24) Bogunović, Blanka, Jelena Dubljević, Tijana Mirović i Ljiljana Dubljević (2012). Preferencije životnih stilova kao pokazatelji vrednosnih orijentacija mladih muzičara. U Grozdanka Gojkov i Aleksandar Stojanović (prir.). *Zbornik radova međunarodnog naučnog skupa 17. Okrugli sto – Daroviti i moralnost*. Vršac – Arad: Visoka škola strukovnih studija za obrazovanje vaspitača „Mihailo Pavlov” – Universitatea „Aurel Vlaicu”, 172–187. (UDK: 371.95; ISBN 978-86-7372-148-4; COBISS.SR-ID 270699527)

25) Богуновић, Бланка, Јелена Дубљевић, Тијана Мировић и Љиљана Дубљевић (2012). Вредносне оријентације младих музичара. *Настава и васпитање* (2), 317–332. (UDK 37; ISSN 0547-3330; COBISS.SR-ID 6026754)

- 26) Дубљевић, Јелена и Љиљана Дубљевић (2012). Примена лечјих песама српских аутора у настави солфеђа. У Соња Маринковић и Санда Додик (уред.). *Зборник радова са међународног научног скупа Владо С. Милошевић: етномузиколог, композитор и педагог – Традиција као инспирација*. Бања Лука: Академија умјетности Универзитета у Бањој Луци, Музиколошко друштво Републике Српске, 630–643. (ISBN 978-99938-27-12-2; COBISS.BH-ID 3632664)
- 27) Богуновић, Бланка, Јелена Дубљевић и Нина Буден (2011). Музичко образовање даровитих: игра или „више од игре”. У Милена Петровић (уред.). *Зборник радова тринаестог педагошког форума сценских уметности – Играј, играј, играј!* Београд: Факултет музичке уметности, 191–199. (ISBN 978-86-88619-13-4; COBISS.SR-ID 188891752)
- 28) Bogunović, Blanka, Jelena Dubljević i Nina Buden (2011). Muzički darovito dete: Epilog. U Grozdanka Gojkov i Aleksandar Stojanović (prir.). *Zbornik radova međunarodnog naučnog skupa 16. Okrugli sto – Daroviti u procesu globalizacije*. Vršac – Arad: Visoka škola strukovnih studija za obrazovanje vaspitača „Mihailo Pavlov” – Universitatea „Aurel Vlaicu”, 98–113. (UDK: 371.95; ISBN 978-86-7372-131-6; COBISS.SR-ID 263966727)
- 29) Дубљевић, Јелена (2010). Комплементарна методика наставе солфеђа и клавира – огледи. Обрада Де-дура на примеру задатих композиција из књиге *Почетна школа за клавир* Јеле Кршић и двогласне инвенције у Це-дуру Јохана Себастијана Баха. У Гордана Каран (уред.). *Зборник радова XII педагошког форума – Покрет у музичким и сценским уметностима*. Београд: Факултет музичке уметности, 37–51. (ISBN 078-86-6051-054-1)
- 30) Дубљевић, Јелена (2010). Солфеђо као предмет у првим музичким школама у Србији. У Соња Маринковић и Санда Додик (уред.). *Зборник радова са научног скупа Владо С. Милошевић: етномузиколог, композитор и педагог – Традиција као инспирација*. Бања Лука: Академија умјетности, Музиколошко друштво Републике Српске, 93–103. (UDK 373.3/.4:784.9(497.11); ISBN 978-99938-27-09-2; COBISS.BH-ID 1837080)
- 31) Дубљевић, Јелена (2008). Тумачење и употреба појма солфеђо. У Гордана Каран (уред.). *Зборник радова X педагошког форума – Покрет у музичким и сценским*

уметностима. Београд: Факултет музичке уметности, 93–104. (ISBN 978-86-6051-007-7; COBISS.SR-ID 151325374)

32) Дубљевић, Јелена (2007). Покрет у мелодији – прилог разликовању природног и мелодијског мола. У Гордана Каран (уред.). *Зборник радова IX педагошког форума – Покрет у музичким и сценским уметностима*. Београд: Факултет музичке уметности, 23–42. (ISBN 978-86-83745-86-9; COBISS.SR-ID 145303820)

33) Дубљевић, Јелена (2006). Покрет у функцији импостације и употребе гласа. У Гордана Каран (уред.). *Зборник радова VIII педагошког форума – Покрет у музичким и сценским уметностима*. Београд: Факултет музичке уметности, 87-96. (ISBN 86-83745-67-8; COBISS.SR-ID 135978252)

34) Dubljević, Jelena (2003). Stilski kompleksi Baroka u Hendlovom Mesiji. U Mirjana Živković, Ana Stefanović i Miloš Zatkalić (redakcija). *Muzička teorija i analiza II – radovi studenata*. Beograd: Fakultet muzičke umetnosti, 1–34. (ISBN 86-83745-20-1; COBISS-SR-ID 111847692)

3. АНАЛИЗА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Докторска дисертација Маст. теор. умет. Јелене О. Дубљевић у финалној PDF верзији обухвата 421 страну текста (фонт *Times New Roman* 12 pt, проред 1,5), укључујући апстракте на српском и енглеском језику, садржај, основни текст дисертације, списак коришћене и консултоване литературе и архивског материјала, биографију и библиографију кандидаткиње, као и пратеће изјаве. У раду су садржане 24 слике селектоване из великог фонду архивске грађе која је нађена и проучена и које аргументују кандидаткињина закључивања, списак коришћене и консултоване литературе броји 292 библиографске јединице, а списак архивских извора 261 јединицу.

Докторска дисертација *Солфеђо као наставни предмет у системском музичком образовању у Србији (1899–2020)* кандидаткиње Маст. теор. умет. Јелене О. Дубљевић садржи два поглавља: I Еволутивни пут музичке наставе у Србији (1804–1956) на странама 15–96 и II Место и улога наставног предмета Солфеђо у оквиру формалног музичког образовања у Србији на странама 107–369.

Прво поглавље елаборира постепен, континуиран процес развоја будућег наставног предмета Солфеђо и указује на конструктивне промене кроз које је настава црквеног појања и нотног певања пролазила током времена у образовним институцијама. Садржи три потпоглавља: Од наставе црквеног појања и нотног певања до наставе солфеђа (16–50); Системско музичко образовање у Србији: од Српске музичке школе и Музичке школе Певачког друштва Станковић (55–73) и Оснивање Конзерваторијума / Музичке академије у Београду – хронолошка историографска ретроспектива и рефлексивна наставу солфеђа (1888–1956), које је уједно најзначајније јер се ради о оснивању прве високошколске музичке установе у Србији, заокруживању системског музичког школовања у Србији и унутар тога позиционирању наставе солфеђа (88–96). У посебној целини (3.1) приказани су најзначајнији Подзаконски акти који су регулисали рад новоформиране Музичке академије у Београду (1937–1956).

Друго поглавље (107–371) садржи два потпоглавља: Развојна линија Солфеђа као наставног предмета у основним и средњим музичким школама у Србији до 2020. године и Настава солфеђа на Факултету музичке уметности као парадигматичан пример институционалног оквира солфеђа у системском музичком образовању у Србији – лонгитудална студија. Ово, последње потпоглавље дисертације је уједно и најобимније (186–369) јер залази у поље које до сада није истражено. На основу новопронађене архивске грађе овај део дисертације садржи велики број прецизних података о административним пословима (одлуке, акти и прописане процедуре), организационим решењима, наставницима и сарадницима солфеђа и методике наставе солфеђа тадашње Катедре за солфеђо (педагошки рад, објављени чланци, књиге и музичка литература, ваннаставне активности...), те ствара свеобухватну слику улоге и места наставе солфеђа од оснивања Музичке академије, касније Факултета музичке уметности, до 2020. године овог века.

Рад окружују Увод (9–15) и Закључак (369–374).

4. ОЦЕНА ОСТВАРЕНИХ РЕЗУЛТАТА

Докторска дисертација *Солфеђо као наставни предмет у системском музичком образовању у Србији (1899–2020)* кандидаткиње Маст. теор. умет. Јелене О. Дубљевић представља обимно, систематично и методолошки утемељено научно истраживање из области Историје српске музичке педагогије, у чијем је средишту Солфеђо као наставна дисциплина и наставни предмет чији је развој нераскидиво повезан са настанком, развојем и институционализацијом системског музичког образовања у Србији. Истраживање обухвата временски распон дужи од једног века, од оснивања Српске музичке школе 1899. године до савремених концепција музичког образовања 2020. године, што је кандидаткињи омогућило да предмет сагледа у ширем историјском, педагошком и друштвеном контексту.

Полазећи од чињенице да је Солфеђо један од ретких наставних предмета чије је присуство континуирано везано за све нивое музичког образовања, кандидаткиња је његов развој пратила кроз промене назива, наставних циљева и задатака, програмских садржаја, методичких приступа и уџбеничке литературе. Наставни предмет Солфеђо је у раду позициониран као централна музичко-педагошка дисциплина која је током времена превазишла оквире почетног музичког описмењавања и израсла у један од темељних носилаца професионалног музичког образовања.

Посебна вредност дисертације огледа се у чињеници да је предмет истраживања сагледан двојачко: као самосталан наставни предмет са сопственом историјом, развојном логиком и методичким специфичностима, али и као интегрални део ширег система музичког образовања. На тај начин кандидаткиња је успела да осветли сложене односе између унутрашњих фактора који су обликовали наставу солфеђа и спољашњих друштвених, образовних и институционалних околности које су утицале на његов статус и развој.

Својим концептом, обухватом и научним приступом дисертација превазилази оквире историје једног наставног предмета и прераста у свеобухватну студију о развоју музичког образовања у Србији, у којој је солфеђо препознато као један од његових најзначајнијих и најстабилнијих конститутивних елемената.

Предмет истраживања, дефинисан у пријави теме је реализован, а рад пружа свеобухватан увид у развој солфеђа у контексту успостављања, институционализације и развоја системског музичког образовања у Србији од 1899. до 2020. године.

Кандидаткиња је формирала целовиту слику развоја наставног предмета Солфеђо у историјском континуитету дужем од једног века, идентификовала његове унутрашње и спољашње обликотворне факторе и јасно дефинисала његово место у оквиру системског музичког образовања у Србији. Посебно су вредни резултати који се односе на праћење односа између наставних програма, методских и методичких концепција и уџбеничке литературе, као и на указивање на принципе који су обезбеђивали повезаност различитих нивоа музичког образовања.

Кандидаткиња је успешно остварила постављени циљ истраживања, сагледавајући наставни предмет Солфеђо из два комплементарна аспекта. Са музичко-педагошког становишта анализирани су унутрашњи фактори који су утицали на обликовање предмета, његову комплексност, специфичност, промене назива, развој наставних садржаја, као и елемената и техника рада, метода и методичких постулата, односа између различитих области наставе солфеђа, као и начина коришћења наставне литературе.

Са историјског становишта размотрени су спољашњи фактори који су условљавали развој предмета у оквиру система музичког образовања, укључујући законске регулативе, реформе школства, наставне планове и програме, као и институционалне оквире његовог деловања.

Истраживачка полазишта и циљеви дефинисани у пријави теме су остварени. Истраживање је показало да је током истражене периодике дошло до постепеног развоја и усложњавања наставних садржаја, ширења области, елемената и техника рада које предмет обухвата, као и до промена у концепцији уџбеничке и приручне литературе. Потврђено је да су честе промене назива предмета одражавале његову еволуцију и промене у схватању његове улоге у музичком образовању. Такође је утврђено да је предмет Солфеђо током времена прерастао статус „споредног обавезног предмета“ и постао један од базичних наставних предмета на свим нивоима музичког образовања.

Методолошки приступ предвиђен пријавом теме доследно је примењен. Историјским приступом реконструисан је и потврђен делотворан систем музичког образовања у Србији и у оквиру њега континуирани развој овог наставног предмета на свим нивоима музичког школовања у Србији.

Аналитичко-синтетички поступак омогућио је детаљно сагледавање наставних планова и програма, уџбеничке, приручне литературе и збирки нотних примера, као и развоја методских и методичких концепција.

Компаративним поступком утврђене су сличности и разлике међу наставним програмима различитих периода и нивоа образовања, док је дескриптивни поступак допринео јасном представљању историјских чињеница и развојних процеса.

Посебну вредност истраживања представља проналажење и коришћење обимне архивске грађе, законских и подзаконских аката, школских извештаја и друге релевантне документације.

5. КРИТИЧКИ ОСВРТ И ПИТАЊА ЗА КАНДИДАТКИЊУ

Имајући у виду ширину истраживачког захвата и обим грађе на којој је дисертација заснована, Комисија издваја неколико питања која могу представљати предмет додатног тумачења и научне расправе током одбране.

Пре свега, корисно је додатно образложити критеријуме на основу којих су у истраживању разликоване термилошке промене назива наставног предмета од суштинских промена његове педагошке, наставне и методичке функције. Будући да су се током посматраног периода мењали називи предмета, као и концепције музичког образовања, значајно је појаснити у којој мери су ове промене представљале термилошке модификације, а у којој су одражавале промене у садржају, циљевима и функцијама наставног предмета.

Пажњу заслужује и однос између нормативно прописаног наставног оквира, реконструисаног на основу наставних планова, програма и институционалних докумената, и непосредне наставне праксе, нарочито у историјским раздобљима за која су извори о

реализацији наставе ограничени. У том контексту, током одбране може бити додатно разјашњено:

- на који је начин у истраживању превазиђен јаз између нормативно утврђеног наставног модела и његове стварне примене у наставној пракси?
- у којој мери се развој наставе солфеђа на Факултету музичке уметности може сматрати парадигматичним примером развоја системског музичког образовања у Србији?
- који су чиниоци, упркос бројним образовним, институционалним и друштвеним променама током више од једног века, омогућили очување идентитета, континуитета и основне педагошке функције овог наставног предмета?

Наведена питања не умањују научну вредност дисертације, већ представљају теме које могу допринети продубљивању научне расправе и додатном осветљавању појединих аспеката спроведеног истраживања током усмене одбране.

6. ОБРАЗЛОЖЕЊЕ НАУЧНОГ ДОПРИНОСА ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ

Научни допринос дисертације огледа се, пре свега, у систематизацији и критичком тумачењу развоја наставног предмета Солфеђо у контексту српске музичке педагогије и системског музичког образовања у Србији. Полазећи од обимне архивске, нормативне и програмске грађе, као и од уџбеничке и приручне литературе, кандидаткиња је реконструисала развојни пут предмета и указала на промене његовог назива, статуса, циљева, садржаја и методичких концепција у различитим историјским периодима.

Посебан допринос рада представља увођење у научни оптицај нових података добијених проналажењем, анализом и тумачењем архивске грађе. Тиме дисертација проширује постојећа сазнања о настави солфеђа и доприноси потпунијем разумевању развоја музичког школства и српске музичке педагогије у ширем институционалном и историјском контексту.

Дисертација осветљава Солфеђо као наставни предмет и наставну дисциплину са сопственом развојном логиком, методичком традицијом и утемељеним местом у систему

музичког образовања. Резултати истраживања омогућавају поузданије сагледавање развојног пута солфеђа, али и процеса кроз које су се у Србији обликовали институционални, програмски и методички оквири музичког образовања на различитим нивоима школовања.

Резултати истраживања имају трајну научну вредност јер представљају поуздану основу за даља проучавања Историје српске музичке педагогије, методике наставе солфеђа и развоја музичког школства у Србији.

7. ЗАКЉУЧАК КОМИСИЈЕ

Комисија констатује да су елементи предвиђени пријавом теме докторске дисертације успешно реализовани. Постављени циљеви и задаци истраживања остварени су у складу са предметом, карактером и обимом рада, а примењени методолошки поступци показали су се адекватним за сагледавање развоја наставног предмета Солфеђо у оквиру системског музичког образовања у Србији. Истраживачка полазишта дефинисана у пријави теме потврђена су систематичном анализом релевантне архивске грађе, нормативних докумената, наставних планова и програма, уџбеничке и приручне литературе, као и других примарних и секундарних извора.

Докторска дисертација представља оригинално и свеобухватно научно истраживање које на целовит и систематичан начин сагледава историјски развој наставног предмета Солфеђо у оквиру системског музичког образовања у Србији у периоду од 1899. до 2020. године. Посебна вредност рада огледа се у прикупљању, систематизацији, критичкој анализи и научној интерпретацији великог броја до сада непознатих, недовољно проучених или научно необрађених извора, чиме су у научни оптицај уведени нови подаци значајни за проучавање Историје српске музичке педагогије.

Истраживање доноси јасну реконструкцију развоја наставног предмета који је током свог историјског трајања носио различите називе и методичке концепције – Нотно певање, Интонација и Солфеђо – указујући на његову континуирану присутност и значај на различитим нивоима музичког образовања. Истовремено, рад осветљава улогу кључних

образовних институција и истакнутих музичких педагога у обликовању наставних, програмских и методичких оквира предмета.

Комисија посебно истиче да резултати истраживања превазилазе оквире уже историје наставног предмета Солфеђо и представљају значајан допринос проучавању развоја српске музичке педагогије и историје музичког школства у Србији.

Дисертација пружа поуздану научну основу за будућа истраживања и својим садржајем, научном утемељеношћу и оригиналним резултатима испуњава критеријуме који се постављају пред докторску дисертацију.

На основу свега наведеног, Комисија закључује да докторска дисертација „Солфеђо као наставни предмет у системском музичком образовању у Србији (1899–2020)” кандидаткиње Маст. теор. умет. Јелене О. Дубљевић представља самостално, оригинално и научно релевантно дело, које даје значајан допринос области Наука о музичкој уметности, односно Историји српске музичке педагогије, те предлаже Наставно-уметничко-научном већу Факултета музичке уметности и Сенату Универзитета уметности у Београду да прихвате Извештај и покрену процедуру за јавну одбрану докторске дисертације.

Комисија:

др Драгана Тодоровић, председник Комисије, ванредни професор ФМУ

др Александра Милетић, ванредни професор ФМУ

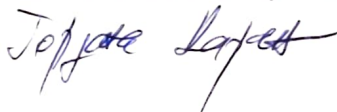

др Миомира Турђановић, редовни професор АУ у Н. Саду

др Саша Павловић, редовни професор АУ у Б. Луци

др Гордана Каран, редовни професор у пензији ФМУ, ментор

ФАКУЛТЕТ
УМЕТНОСТИ
4.9.2026
01-1834/26

**ОЦЕНА ИЗВЕШТАЈА
О ПРОВЕРИ ОРИГИНАЛНОСТИ
ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ**

На основу Правилника о поступку провере оригиналности докторских уметничких пројеката и докторских дисертација које се бране на Универзитету уметности у Београду и налаза у извештају из програма *iThenticate* којим је извршена провера оригиналности докторске дисертације „Солфеђо као наставни предмет у системском музичком образовању у Србији (1899–2020)”, аутора Јелене О. Дубљевић, констатујем да утврђено подударане текста износи 11 %. Овај степен подударности је стандардан за радове из области Музичке педагогије и последица је коришћења: музичко-педагошке терминологије; теоријских појмова, дефиниција и назива везаних за ову научну област; формулација из курикулума и осталих законских докумената; назива институција и осталих општих података, што је у складу са чланом 9. Правилника. (Алтернативно: Овај степен подударности последица је навести претежне разлоге /нпр. непоштовања академских правила цитирања, преузимања текста другог аутора и приказивања као свог/, према одређењима из члана 9. Правилника.)

На основу свега изнетог, а у складу са чланом 8. став 2. Правилника о поступку провере оригиналности докторских уметничких пројеката и докторских дисертација које се бране на Универзитету уметности у Београду, изјављујем да извештај указује на оригиналност докторске дисертације, те се прописани поступак припреме за њену одбрану може наставити.

У Београду
27.05.2026. године

Ментор

Јелена Карен